

'WAT IK OP TV DOE IS ANDERS DAN MIJN DAGELIJKS WERK'

Het tv-programma *Dokters versus internet* trok dit voorjaar meer dan een miljoen kijkers. Huisarts Ylva Onderwater over haar deelname aan deze medische spelshow. 'Collega's zeggen: dapper, maar ik zou het nooit doen.'

Huisarts Ylva Onderwater uit Veldhoven moest even nadenken toen ze werd gevraagd voor het doktersteam van tv-programma *Dokters versus internet*. Meer dan een miljoen kijkers volgen via de publieke omroep wekelijks de strijd van drie huisartsen tegen een wisselend team van bekende Nederlanders. De dokters maken gebruik van hun parate kennis, de BN'ers van internet. Winnaar is de ploeg die de juiste diagnose stelt bij de patiënt die in de studio zijn verhaal doet. Onderwater: 'Een tv-optreden voelde kwetsbaar op vele vlakken. Ik vroeg me af ik het wel goed zou doen, of ik de eer van de beroepsgroep wel hoog zou houden en of ik niet zou afgaan voor mijn patiëntenpopulatie. Maar ik hoef niet onfeilbaar te zijn, in de spreekkamer weet ik het ook wel eens niet.'

Skypeafspraak

Het idee achter het programma sprak Onderwater aan. Elke uitzending besluit met de boodschap: 'Het kan natuurlijk geen kwaad om op internet naar een kwaal te zoeken. Maar doe het altijd op de juiste plek en voor de ultieme check ga je naar de dokter.' Dit voorjaar volgde alweer het derde seizoen van zes afleveringen van de KRO-NCRV-serie, die in Scandinavië al een succes was gebleken. Het is na ieder seizoen afwachten of de reeks een vervolg krijgt, zegt Onderwater. 'Maar we hopen het steeds, want het is heel erg leuk om te doen.' Voor de opnamen gaat ze naar een tv-studio om een aantal afleveringen achter elkaar op te nemen. De tijdsinvestering is heel goed te doen, zegt ze. Via een studiegenoot die bij het programma betrokken was, werd Onderwater voor een screentest gevraagd. Onderwater: 'Nou ja, dat was een skypeafspraak, dus screentest is misschien een groot woord. Ze zochten artsen die makkelijk praten en niet dichtslaan voor de camera.'

Onderwater vond het heel belangrijk dat de deelnemende patiënten door de organisatie goed worden begeleid. 'Dat gebeurt zowel vooraf als achteraf heel intensief. Wij als artsenteam mogen voor de uitzending natuurlijk niet met de patiënt praten, maar erna kunnen we elkaar over en weer vragen stellen.'

De patiënten in het programma zijn vaak mensen die bekendheid willen geven aan hun aandoening. Ze zijn actief in een patiëntenorganisatie of hebben er een boek over geschreven bijvoorbeeld en streven ernaar dat hun kwaal uit de taboesfeer raakt. Onderwater vindt het moedig dat mensen op tv vertellen over hun psychische problemen of over alcoholisme of hun darmaandoening. 'Het publiek ziet dat dit blijkbaar onderwerpen zijn waarin een arts iets voor je kan betekenen. Ik denk dat het patiënten helpt om bijvoorbeeld met een gênante klacht naar de huisarts te gaan.'

Hooikoorts

Niet alleen de patiënten in het programma, ook de artsen krijgen begeleiding en advies van de omroep. Onderwater: 'Ik werd benaderd door een drogisterijketen of ik een video over hooikoorts wilde opnemen.' Ze zag daar in eerste instantie geen kwaad in, maar de omroep waarschuwde dat haar onafhankelijkheid en betrouwbaarheid als arts in het geding kon komen als er voor en na de video een advertentie voor allergiemiddelen zou worden getoond. 'Een medisch programma gaat per definitie over kwetsbaarheden', zegt Onderwater. 'Dat maakt het programma ook mooi en herkenbaar, maar je moet mensen heel goed begeleiden. Een patiënt moet goed afgewogen of hij op tv wil, ook met het oog op een toekomstige verzekering of werk. Daarom moet je geen wilsonbekwame deelnemers hebben, die niet kunnen inschatten of deze exposure schadelijk is.' Ziektes bespreken in een spelshow is dan een extra uitdaging. Het voelt ongemakkelijk als een panel blij is dat ze de juiste diagnose hebben gesteld: 'Yes, hij heeft hiv!' Maar daar worden de patiënten op voorbereid, zegt Onderwater. 'Ze weten dat we niet juichen omdat ze iets onder de leden hebben, maar omdat wij de juiste diagnose stellen. Format van het programma is het spelelement in combinatie met gezondheidsinformatie. Dat is een dun lijntje, maar het feit dat er punten te verdienen zijn maakt het ook erg vermakelijk. Ik ben heel blij met de filmpjes, sketches en tekeningetjes die goed uitleg geven over de aandoening.'

Dapper

Haar eigen patiënten reageren trots en vragen of ze 's avonds weer naar Hilversum moet en of ze heeft gewonnen. 'Ze verdedigen me ook als we hebben verloren en zien het als een onmogelijke opgave om een zeldzame ziekte te raden. En na een verloren uitzending zei iemand ook eens het prettig te vinden om te weten dat het bij mij ook niet alleen maar meezit.' Onderwater denkt niet dat haar patiënten sneller naar haar toe komen, hoewel laatst wel iemand door de uitzending op het idee werd gebracht om langs te komen. 'Ze hebben me dan toch weer even gezien. Als ik mensen in de supermarkt tegenkom, zeggen ze ook tegen me dat ze zich weer herinneren dat ze nog even langs wilden komen.' Zo is meedoen aan het programma voor Onderwater ook een manier om dichter bij de patiënt te komen.

Collega's blijken het programma vaak te kennen en zeggen tegen Onderwater zelf ook dat ze haar dapper vinden. 'Ik word door de beroepsgroep veel aangesproken. Ze

'EEN MEDISCH
PROGRAMMA GAAT
PER DEFINITIE OVER
KWETSBAARHEDEN'

'YES, HIJ HEEFT HIV!', DAT VOELT ONGEMAKKELIJK

vinden het leuk dat ik op tv ben en zeggen vervolgens allemaal: "Maar ik zou het zelf nooit doen." Ook hoor ik wel dat ze vinden dat ik ons vak goed promoot.'

Maar tegen mensen die zeggen: 'Wat leuk om je vak op tv te doen', zegt Onderwater: 'Wat ik op televisie doe, is anders dan mijn dagelijks werk. Het is leuk dat we op tv kunnen laten zien wat een dokter kan met weinig informatie, maar mijn vak is juist het stellen van open vragen, intunen op de patiënt, zijn onzekerheden onderzoeken en hem steunen. Mijn vak is niet de diagnose raden maar de diagnose stellen door middel van anamnese en aanvullende onderzoeken.'

Open en toetsbaar

Onderwater ziet ook een boodschap in het programma voor artsen in spe: 'In het begin kan je onzeker zijn als je dingen nog niet weet. Dat voel ik in het programma ook weleens. Dan is het mooi om te zien dat je er samen wel uitkomt. Het hoeft niet perfect te zijn, het gaat erom dat je je als arts open en toetsbaar opstelt. Artsen hoeven niet in hun ivoren toren te zitten. Ik heb niet het idee dat mensen me minder hoogschatten omdat ik publiekelijk mijn kwetsbaarheden laat zien.' ●

YLVA ONDERWATER

Ylva Onderwater (1978) is een van zeven huisartsen bij Gezondheidscentrum Heikant in het Noord-Brabantse Veldhoven. Ze is ook huisartsopleider en kaderhuisarts spoedzorg. Ze geeft als docent aan aiossen huisartsen-geneeskunde onderwijs in spoedzorg als voorbereiding op de huisartsenpost en Spoedeisende Hulp. Daarnaast is ze bestuurslid van de SpoedHAG en geeft ze aan zorgverleners in asielzoekerscentra teamtrainingen in samenwerking tijdens spoedgevallen. Sinds anderhalf jaar vormt ze samen met Robbert Keppel en Bart Timmers het huisartsenteam van Dokters versus internet.